

**HAMVAS BÉLA
PEST MEGYEI
KÖNYVTÁR**

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár 2022. évi beszámolója

2000 Szentendre, Pátriárka utca 7.

Dr. Tóth Máté

2023. február

1. Rövid összefoglaló

2022 a COVID járvány után a használók számának növeléséről és az intézmény szakmai és közéleti súlyának növeléséről szólt. Az intézmény több mint hét éve tartó, minőségmenedzsment terén folytatott tevékenységének az elismerésül 2022 folyamán elnyertük a Minősített Könyvtár címet. Jelentős szakmai sikereket értünk el a partnerségek terén. Magyarországon egyedülálló vállalkozás volt a Szebeton projekt, amelyben egy profitorientált vállalkozás költségére végeztünk a közösség számára kulcsfontosságú helytörténeti kutatást.

Nemzetközi konferenciát szerveztünk az ukrain menekültek ellátásával kapcsolatos módszertanok feltárására és bemutatására. A konferencián dán, kanadai, amerikai és szlovákiai előadók voltak. A Petőfi kiállításunk egyedülállóan innovatív módon mutatja be a költő életművét. A kiállítással a célunk az volt, hogy maximalizáljuk az elérést, ezért a teljes megyei hálózatban megmutattuk a jelentős számú videós háttéranyaggal készült kültéri kiállítás anyagát. Összesen három könyvet is megjelentettünk. Elindítottuk a digitális könyvtárunk fejlesztését. A könyvtár kiemelten sikeres volt a pályázatok terén. 2022-ben – a korábbi évekhez képest kiemelkedő összeget – több mint 10 millió forintot költöttünk el fejlesztésekre pályázati forrásból.

Az intézmény helyi közösségben betöltött szerepét mutatja, hogy az energiaválság idején is nyitva maradhattunk, jelentős mértékben növeltük a használóink és azon belül is a kölcsönzőink számát.

A COVID miatti bezárásokat követően az intézmény egy olyan évre készült, amelyben nem következnek be a szakmai működésünket jelentős mértékben befolyásoló események. Sajnos a 2022 februárjában kitört orosz-ukrán háború nyomán először menekülthullám érte el a várost, amelynek a kezelésében igyekeztünk részt venni. Az őszi folyamán pedig az energiaválság miatt arra kényszerültünk, hogy az épület kétharmadát fűtetlenül hagyjuk és a munkatársainkat egyetlen közös munkatérben helyezzük el.

2. Stratégiai célok végrehajtása

Az év egyik legfontosabb feladata az új stratégiánk kialakítása volt, amelyben a következő kulcsterületeket határoztuk meg: munkaerő-fejlesztés, Pest Megyei Digitális Könyvtár létrehozása, használók számának bővítése és újabb célcsoportok megszólítása, valamint a közösségi terek fejlesztése.

A pályázati források hozzájárultak ahhoz, hogy haladjunk a céljaink megvalósításában: a családbarát munkahely pályázat segítségével volt lehetőségünk több alkalommal csapatépítő alkalmakat tartani; az NKA-tól nyert forrásból megvalósított Petőfi kiállításunkkal új célcsoportokat szólítottunk meg, az ifjúsági terünk felújítására nyert NKA pályázatból pedig új bútorokat és informatikai eszközöket tudtunk vásárolni. Saját forrásból megkezdtük a Pest Megyei Digitális Könyvtár kialakítását, amelyhez kiegészítő modulként megkezdtük egy szentendrei helyismereti tananyag fejlesztését.

3. Szervezet

A 2022-es évben a könyvtár 22 munkatársa vett részt különböző szakmai továbbképzéseken. Az egyik gyermekkönyvtárosunk informatikus könyvtáros egyetemi képzésben vesz részt, a

két igazgatóhelyettes pedig elvégezte a Könyvtári Intézet Könyvtári vezetési ismeretek című tanfolyamát. 19 fő vett részt a Netlib Kft. Szikla tanfolyamán. Az év során több alkalommal tartottunk összmunkatársi és osztály szinten is csapatépítő alkalmakat, kirándulásokat, családi napot.

Intézményünkben a COVID okozta vészhelyzet után nem került kivezetésére a home office, mivel hatékonynak találtuk. A szervezeti kultúránkra általánosságban a munkatársak közötti bizalom a jellemző, így heti egy napot biztosítottunk otthoni munkára. Év végén az energetikai helyzet szükségessé tette a távmunka mértékének növelését: a fűtési időszakban az osztályvezetőkkel egyeztetve a kollégák általánosságban heti 2-3 napot dolgoznak otthonról. Természetesen nem mindenki tud élni a lehetőséggel, mivel a munkája az épülethez és az állományhoz köti, de vannak olyan kollégáink is, akik a tél során teljes mértékben távolról látják el a feladataikat. A döntés nyomán bizonyos személyes találkozókat nehezebb volt megoldani, néhány hónap után azonban teljesen gyakorlottá váltunk olyan hibrid értekezletek megtartásában, ahol a társaság egy része online van jelen. A munkatársak jól alkalmazkodtak az új helyzethez, a folyamatok továbbra is korábbi hatékonysággal és gyorsasággal haladnak.

Év végére valamennyi státuszunkat be tudtuk tölteni.

4. Infrastruktúra

A könyvtár tereinek újra gondolása megtörtént, amelynek nyomán idén egyes állományrészeket áthelyezünk. Az ifjúsági részleg fizikai tereinek kialakítása megtörtént, amit a fiatal olvasók nagy örömmel fogadtak és azonnal használatba vettek.

A könyvtár előterében úgynevezett Retró folyosó került kialakításra, ahol folyóiratok olvasására illetve állományból kivezetett könyveink használatára van lehetőség. Az olvasóteremben megnyitottuk a Hamvas Antikváriumot, ahol az olvasóink megvásárolhatják az állományból kivont, de jó állapotú könyveinket a könyvtár nyitvatartási idejében. A felnőtt részlegen és a gyermekkönyvtárban elhelyezett polcokon szépirodalmi köteteket, ismeretterjesztő műveket és gyermekkönyveket kínálunk eladásra.

Az olvasóteremben, a felnőtt részlegben megtörtént a régi elhasználódott szőnyegek lecserélése, új szőnyegekkel való pótlása. Az energia-vészhelyzetre reagálva, a raktári állomány megóvása érdekében elektromos fűtőpaneleket és páratlanító készülékeket vásároltunk.

Volt lehetőségünk több pályázati forrásból is informatikai eszközök beszerzésére, amelynek köszönhetően több területen is javítani tudtuk a szolgáltatásainkat. Az NKA-tól nyert, az ifjúsági tér bővítéséről szóló pályázatunkból projektort, motoros vásznat, hangprojektort és egy ezeket vezérlő számítógépet vásároltunk, amelyek segítségével ifjúsági filmklubokat tarthatunk. A rendezvények világításának javítása érdekében 4 reflektort vásároltunk, az online közvetítésükhöz és rögzítésükhöz pedig egy új kamerát. Több forrás felhasználásával sikerült 9 laptopot és 3 mobiltelefont vásárolnunk, így a gyakoribbá vált távmunkához több munkatársunknak tudtunk biztosítani munkaeszközt. Fontos beszerzésünk volt egy Czur M3000 Professzionális könyvszkennel. A célunk a védett könyveink digitalizálása és online hozzáférhetővé tétele, amelyhez ez az eszköz jól használható.

Lecseréltük a könyvtár Ford mikrobuszát egy új Opel Vivaro-ra.

5. Gyűjteményi információk

A könyvtár állományát terveinknek megfelelően tudtuk gyarapítani. A gyűjteményünket a rendelkezésre álló forrásokból a gyűjtőköri szabályzatunknak megfelelően és az olvasói igények figyelembevételével fejlesztettük. Kiemelten gyűjtöttük a képzőművészeti és a Pest megyével kapcsolatos helytörténeti dokumentumokat. Az idén megnyílt ifjúsági részlegnek köszönhetően egyre többen keresik a kamaszoknak szóló könyveket, ezért a szokásosnál nagyobb arányban szereztük be az ennek a korosztálynak szóló szép- és szakirodalmat. A megnövekedett érdeklődés miatt folytattuk a diafilmes állományrész gyarapítását. Folyamatosan pótoltuk az elveszett, eltulajdonított, javíthatatlan és az állomány szempontjából nélkülözhetetlen dokumentumokat.

Raktári kapacitásunk bővítésének érdekében folytattuk, és a központi épületben található raktárban be is fejeztük a digitálisan is elérhető, az állományunkba kevésbé illeszkedő bekötött és tékázott folyóiratok selejtezését. Az állományból kivont folyóiratokat felajánlottuk más könyvtáraknak, ehhez a Könyvtári Intézet fölőspéldány-szolgáltatását vettük igénybe.

A raktárakban kialakult helyhiány további csökkentése érdekében a nyári, rövidített nyitvatartás és a bezárás ideje alatt összesen két hétig tartó, nagymértékű selejtezést végeztünk a szépirodalmi állományrészben az összes munkatárs bevonásával. Az újrainvitást követően az állomány felülvizsgálatát és a selejtezést novemberig folytatták az állománygondozásért felelős munkatársak. A selejtezést az előzetesen meghatározott paraméterek (példányszámok, kölcsönzések száma, dokumentumok állapota) alapján végeztük el.

A gyermekkönyvtár és a felnőtt részleg állományában található tiniknek szóló irodalmat kigyűjtöttük és áthelyeztük az idén megnyílt ifjúsági könyvtár polcaira.

Az olvasóteremben található szabadpolcos állományrészt a megváltozott olvasói igényeknek megfelelően tematikusan átrendeztük, megszüntettük azokat a kiemeléseket, amelyek iránt csökkent az érdeklődés, és kiemeltük a sokak által keresett állományrészeket.

A gyűjtőköri szempontoknak megfelelően vásárolt könyveket, folyóiratokat és az elektronikus dokumentumokat is a SZIKLA21 Integrált Könyvtári Rendszerben dolgoztuk fel. A feldolgozó könyvtárosok egy része az energetikai helyzet miatt távmunkában dolgozott, a könyvtárak bezárása ezt a munkafolyamatot nem érintette hátrányosan, így a saját állományunk mellett a KSZR-hez tartozó könyvtárakba kiszállított dokumentumok formai és tartalmi feltárása, a dokumentumok csatolása is a tervek szerinti ütemben haladt.

Könyvtárunk kötészeti részlegén a tervek szerinti mértékben kötöttük újra az elhasználódott, megrongálódott könyveket és a megőrzésre szánt folyóiratokat. Az állományvédelmi okok mellett a jobb kereshetőség és a hozzáférhetőség javításának érdekében folyamatosan digitalizáltuk a Pest megyei vonatkozású újságcikkeket.

Könyvtárunk rendelkezik digitalizálási tervvel, amely figyelembe veszi a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia céljait, és elsősorban a helytörténeti vonatkozású dokumentumok védelmét és hozzáférhetőségét szolgálja. Törekedtünk arra, hogy elsőként intézményünk saját kiadványait és azokat a dokumentumokat digitalizáljuk, melyek egyediek és csak a mi gyűjteményünkben lelhetők fel. Könyvtárunk nagyfelbontású szkennelvel rendelkezik, melynek segítségével kétrétegű PDF-fel karakterfelismert dokumentumokat, illetve

aprónyomtatványokat digitalizáltunk, így ezeket teljes szövegében kereshető dokumentumként tudtuk közzétenni a honlapunkon.

6. Szolgáltatások (változások, trendek)

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár Szentendre város és Pest megye települései számára magas színvonalú információ- és dokumentum-ellátást nyújt, a megye könyvtárai számára biztosítja a kulturális alaptörvényben megfogalmazott alapszolgáltatásokat.

Családbarát szolgáltatóhelyként a gyermekkönyvtárban az ünnepekörhöz igazodóan foglalkozásokat szervezünk a hozzánk forduló pedagógusok kéréseit is figyelembe véve. Ezek mellett télen diafilmes délutánok megrendezésével, valamint csatlakozva az Advent Szentendrén programsorozathoz papírszínház-mesékkal, nyáron a táboroztatás megszervezésével színesítettük a könyvtári programokat. 2022-ben két korosztály számára is szerveztünk nyári tábort, ahol a nagyobbak a helytörténettel, a kisebb gyerekek a fenttarthatósággal, zöld törekvésekkel foglalkoztak. Növeltük az óvodás, az általános iskolás, illetve középiskolás korosztálynak szánt könyvtári órák, programok számát.

Szentendre Éjjel-Nappal, illetve az Országos Könyvtári Napok keretében szerveztünk a gyermek- és családos programokat. Ismét megtartottuk a hagyományos városi versmondóversenyünket a helyi iskolákkal együttműködve.

Az ifjúsági könyvtár kialakításával lehetőségünk nyílt a gyermekkönyvtár tereinek újra gondolására és az állomány frissítésére is. Az elavult gyermekkönyvtári tartalmakat kiszűrtük. Társasjátékokat szereztünk be és kidolgoztuk azok kölcsönzési rendjét.

Folyamatban van a helytörténeti tárgyszókatalógus kidolgozása, a kimaradt művek katalogizálása. A helytörténeti különgyűjteménünkhöz kapcsolódóan kutatószolgálatot működtetünk. A könyvtár helytörténeti sajtócikkeinek teljes szövegű adatbázisához az internetes katalóguson keresztül lehet hozzáférni.

A nem megőrzendő folyóiratokat átválogattuk, megtörtént a felajánlása a partnereknek, illetve a kiadásítás.

Tájékoztató szolgálatot működtetünk, melynek keretében többek között naprakész információk nyújtása az adatbázisok használatával kapcsolatban.

Könyvtárunk Digitális Jólét Pont. Lehetőség van az Ügyfélkapu használatára is.

Szolgáltatunk helyben, ingyenesen elérhető online adatbázisokat, elektronikus könyvtárakat, elektronikus tartalmakat.

- NAVA (Nemzeti Audiovizuális Archívum);
- Arcanum Digitális Tudománytár;
- Szaktárs adatbázis;
- EBSCOhost (Academic Search Complete, GreenFILE, Library, Information Science & Technology Abstracts with Full Text).

Olaszszolgálatunk biztosítja a folyamatos napi kölcsönzést, a könyvtári rend fenntartását, személyes könyvajánlást, mind a felnőtt, a gyermek, az ifjúsági és a fonotéka részlegén.

A könyvtári térben kialakított könyvajánlók és kiemelések frissítésével az állomány kevésbé használt részét is ajánljuk, felkeltve az érdeklődést. Kiemelt figyelmet fordítottunk a könyvtári programokat kísérő ajánlók elkészítésére.

A Könyvtárfutár szolgáltatást idős, illetve mozgásukban korlátozott olvasóink számára biztosítjuk.

A kézikönyvtári állomány elhelyezését átgondolva megtörtént a kézikönyvtár átrendezése tartalmilag a kölcsönzésbe való áthelyezéssel, formailag a könyvek méretéhez igazított polcméret kialakításával. A célunk, hogy egy kisebb állományú, de áttekinthetőbb kézikönyvtárt alakítsunk ki, majd összehangoljuk a honlapon keresztül elérhető ingyenes és előfizetett adatbázisokkal. Kiemelt célunk a művészeti anyag gondozása, egy kulturált olvasói tér, a „város dolgozószobájának” kialakítása.

A honlapon elérhető online szolgáltatásokat működtetünk. A HBPMK online, mobil kompatibilis katalógusa, a saját helytörténeti kiadványaink, valamint a Pest Megyei Hírlap példányai bárki számára a könyvtár honlapjáról a nap 24 órájában elérhetők.

2022-ben megkezdődött a Pest Megyei Digitális Könyvtár kialakításának előkészítése, amelyet 2023 őszén tervezünk elindítani. Az év során kialakítottuk a terveinket mind magával az oldallal, mind pedig jövőbeni digitalizáló tevékenységünkkel kapcsolatban. Több fejlesztő céget is megkerestünk, végül a Netlib Kft.-vel állapodtunk meg, akik az integrált könyvtári rendszerünket is szolgáltatják. Velük kezdődik a közös munka a következő évben.

Folyamatban van egy ifjúsági filmklub feltételeinek kialakítása. Az ehhez szükséges technikai felszereléseket beszereztük. Az intézményben két olvasóklub is működik, amelyeknek már nagy hagyománya van.

Felvettük a kapcsolatot a helyi középiskolákkal. Több sikeres könyvtári órát tartottunk a középiskolás korosztálynak. Önkénteseket fogadtunk a középiskolás, illetve a felnőtt korosztályból is, akik képességeik szerint segítik a könyvtári munkát. Képviseltettük magunkat az első városi önkéntesnapon.

Számos kiállításunk közül kiemelendő az NKA által támogatott Petőfi kiállítás, amelynek keretében innovatív megoldásként az épületünk homlokzati ablakaira helyeztünk el clear view fóliával tartalmakat. A szöveges és képes részek mellé QR kódokat helyeztünk el, amelyeken keresztül több órányi videós tartalom válik elérhetővé. Így a kiállítás a könyvtár nyitvatartási idejétől függetlenül bárki számára megtekinthető. A kiállítás roll-upos változatát utaztattuk a megyében 2022 őszétől kezdve egy éven át a partner könyvtárakba.

A Helytörténet, a Fonotéka és az Ifjúsági könyvtár Facebookon, Instagramon való megjelenésére kiemelt figyelmet fordítottunk, erősítve, hogy a könyvtár minden területe megjelenjen a Facebook oldalán. E mellett erősíteni kívántuk az aktuális eseményeknek, rendezvények hirdetését.

7. Minőségirányítás

A Minőségmenedzsment terén a legjelentősebb eredmény, hogy az intézmény és a benne működő Minőségirányítási Tanács 2022 áprilisában beadta a pályázatot a Minősített Könyvtárcímre. Augusztusban elnyertük az elismerő címet. 2022. márciusban munkatársi elégedettségmérést végeztünk, amelyben rákérdeztünk a 2021 óta végrehajtott intézkedések

hatására. A Minőségirányítási Tanács vezetésével 2022 februárjában önértékelést végeztünk a Könyvtárak Minőségi Működésének Értékelési Rendszere (KMÉR) alapján. Valamennyi adottság- és eredménykritérium alapján előrelépést regisztrálhattunk.

A megyében lévő nyilvános könyvtárakkal való kapcsolattartás rendszeres, kéthavonta értekezletet tartunk a megyében működő nyilvános könyvtárak vezetőinek a részvételével. Ezeken az értekezleteken az aktuális teendők mellett rendszeresen szó esik a minőségirányítással kapcsolatos kérdésekről, valamint a KIM Könyvtári és Levéltári Főosztálya és a Könyvtári Intézet által közzétett információkról.

8. Tudományos kutatás és kiadványok

2022 Szentendrén Dumtsa Jenő emlékévé volt az egykori polgármester hivatalba lépésének 150. évfordulója alkalmából. A város finanszírozásával jelentettük meg a Dumtsa 150 című kiadványt, amelyet a város középiskolaiban érettségizők kaptak. A Nemzeti Kulturális Alap támogatásával 2022. decemberében jelent meg Tóth Máté: A könyvtárak társadalmi szerepei empirikus kutatási adatok tükrében című könyve.

Még 2021-ben szerződést kötöttünk helytörténeti kutatásra a SZEBETON Zrt.-vel, amely a legrégebbi, működő szentendrei üzemként 2022-ben ünnepelte megalakulásának 100 éves jubileumát. A kutatás során feltártuk a cég múltjának városi közgyűjteményekben fellelhető darabjait, videóinterjúkat készítettünk egykori és jelenlegi dolgozókkal, amelyből kiadtunk egy könyvet, készítettünk egy kiállítást és forgattunk egy filmet Évszázados kötődés címmel.

Reagálva az ukrajnai menekültválságra, nemzetközi konferenciát rendeztünk a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával, amelyen a menekültek ellátásának külföldi gyakorlatát mutatták be kanadai, dán és norvég előadók.

Az idei évben nálunk tartotta rendes közgyűlését a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest Megyei Szervezete, akikkel szoros partnerségben dolgozunk.

A könyvtár igazgatója 2022 októberében az ALMPUB projekt eredményei alapján konferenciaelőadást tartott Antwerpenben a múzeumi levéltári és könyvtári együttműködésekről.

Héjja Balázs informatikus a Networkshop 2022 konferencián mutatta be az intézmény webshopját. Hegyi Alíz osztályvezető a Skanzen által szervezett szakmai konferencián mutatta be az intézmény zöld könyvtári fejlesztéseit.

9. Partnerségi együttműködések

2022-ben teljesítettük a Szebeton Zrt. felé tett vállalásunkat, együttműködési szerződés alapján helytörténeti kutatást végeztünk, amelynek eredményeit egy könyv, egy kiállítás és egy film formájában mutattuk be a nagyközönségnek 2022. június hó folyamán a vállalat alapításának 100. évfordulójára.

Rendszeres párbeszédet folytatunk és ezek eredményeként együttműködünk a helyi kulturális intézményekkel. Az önkormányzat Kulturális és Civil Bizottságának elnöke szervezésében rendszeres értekezleteket tartunk a Szentendrei Teátrummal, a Szentendrei Kulturális Központtal, a Turisztikai Desztinációs Menedzsment Irodával és a Ferenczy Múzeummal. A partnereink által kiadott könyveket árusítjuk a könyvtár webshopjában. A Ferenczy Múzeumi Centrummal együttműködésben valósítottuk meg a Nyitott Templomok Hétvégéje

Fesztiválon a városi irodalmi programokat. A Szentendrei Kulturális Központtal való együttműködésben a Jazz és Bor fesztiválon borkóstolóval egybekötött Bor filozófiája estet tartottunk a Hamvas olvasósarokban.

A helyi iskolákkal, óvodákkal is rendszeres az együttműködés. A városi versmondó versenyt hagyományosan a könyvtár rendezi. Az iskoláknak továbbá biztosítjuk a közösségi szolgálat teljesítésének lehetőségét.

Bővítettük a szerződött önkénteseink számát. A Püspökmajori lakótelepi fiókkönyvtár működtetésében két nyugdíjas, egykori munkatársunk vesz részt. Egy fő a helytörténeti állomány szkennelésében vállal szerepet. Egy nyugdíjas önkéntes kolléga pedig időseknek szóló könyvklubot működtet.

10. PR/marketing/kommunikáció eredményei

A tavalyi év során kommunikációs szempontból is innovatív volt a Petőfi kiállításunk, amelyet a könyvtár külső homlokzati ablakain helyeztünk el clear view fóliákon. A rövid szövegek mellett elhelyezett QR-kódok segítségével több órányi videós tartalom válik elérhetővé. Így sikerült egy olyan kiállítást létrehozunk, amely a könyvtár nyitvatartási idejétől függetlenül bárki számára megtekinthető, vagyis sokkal szélesebb kört tudunk megszólítani, mint a korábbiakban.

A helyi médiával sikerült megőriznünk és ápolnunk a szoros kapcsolatunkat, a Szentendre TV több mint 70 alkalommal tudósított a rendezvényeinkről és a munkatársakkal is több interjú készült a könyvtár terveivel, eredményeivel kapcsolatban. A Szentendre és Vidéke című havi lap is több hosszú cikket közölt az aktuális híreinkről.

11. A vármegyei hatókörű városi könyvtár a vármegye területén működő települési könyvtárakat érintő állami feladatairól szóló összefoglaló

Kötelezpéldányként gyűjtjük a Pest megyére, így természetesen a Szentendrére vonatkozó könyveket és egyéb dokumentumokat is. Az esetleges hiányok pótlása miatt átnézzük a Magyar Nemzeti Bibliográfiát, kigyűjtjük azokat a tételeket, melyek helytörténeti szempontból fontosak számunkra. Ezeknek a könyveknek a többségét az adott települések önkormányzatától/könyvtárától kötelezpéldányként megkérjük. A KSZR települések mindegyikén felhívjuk erre a figyelmet.

Részt vettünk az Magyar Könyvtárosok Egyesülete Pest Megyei Szervezete (PEMEKSZ) testületi munkájában, ahol egy kollégánk a vezetőség tagja. A Könyvtárunk adott otthont a PEMEKSZ közgyűlésnek, ahol Dr. Tóth Máté igazgató úr „Könyvtárak és könyvtárosok 2050-ben” címmel tartott előadást a jelenlévő kollégáknak.

Számos szolgáltatással segítettük a települési könyvtárak tevékenységét. Koordináltuk az Országos Könyvtári Napok szóróanyagának könyvtárakba történő eljuttatását valamint szakmai programok szervezésével is segítettük az OKN idején a megye könyvtárait.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár Országos Dokumentumellátó Rendszer (ODR) tagkönyvtár, így miután évente gyűjteményének gyarapítására az ODR alapból támogatást is kap, a hozzá forduló (nem csak Pest megyei) könyvtárak igényeinek kielégítése is feladata.

A Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár saját állományában nem található dokumentumokat az ország különböző könyvtáraiból könyvtárközi kölcsönzés keretében megkérjük a saját olvasóinknak is.

Koordináltuk a megyéből a HBPMK-ba érkező könyvkötészeti kéréseket.

Folyamatosan karbantartjuk és frissítjük a Pest megyei könyvtárak címjegyzékét. A Pest Megyei könyvtárosok levelezőlistáját megújítottuk és folyamatosan frissítjük: pmko@googlegroups.com

Településenként 4-4 programot szerveztünk a KSZR költségvetés terhére a helyben élők által bejelentett igények alapján.

Részt vettünk az Országos Idegennyelvű Könyvtár koordinálásában megvalósuló „Nemzetiségek által lakott települések könyvtári állományának letéti formában történő gyarapítására”; - az NKA támogatásával c. pályázaton. Ennek eredményeként a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár pályázatával 260.000.- Ft értékben gyarapítottuk települések nemzetiségi könyvtári állományát. A támogatás segítségével Budakalász, Budakeszi, Ceglédbercel, Nagytarcsa, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Solymár, Újhartyán, Üröm, Zsámbék német, valamint Pécel cigány nyelvű könyvekhez jutott.

Koordináltuk a Pest megyében található több mint 200 könyvtár kötelező éves statisztikai adatszolgáltatását, valamint végeztük az ehhez kapcsolódó információnyújtást és az adatellenőrzést. Koordináljuk a megyében található nyilvános könyvtárak beszámolóinak és munkaterveinek begyűjtését és felhőtárhelybe való helyezését.

A HBPMK-ban már meglévő helytörténeti aprónyomtatványok szkennelése folyamatosan zajlik. A tartalmakat a www.hbpmk.hu oldalon az online katalógusunkon keresztül elérhetővé tettük.

12. Az energiaválság okozta változásokról

Bár az energetikai vészhelyzet a mi munkánkat is megnehezítette, sikerült olyan megoldásokat találnunk, amelyeknek hála a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár 2022-ben a megszokott módon üzemelt, változatlan nyitva tartás mellett, szolgáltatáscsökkentés nélkül.

Augusztusban kezdtük meg a munkát egy olyan energiagazdálkodási terv létrehozásán, amely lehetővé teszi, hogy a megnövekedett rezsiköltségek mellett is a már meglévő költségvetésünk keretei között maradjunk. A gáz árának növekedése fogyasztáscsökkentés mellett is vállalhatatlan lett volna számunkra, ezért úgy döntöttünk, hogy egyáltalán nem kapcsoljuk be a kazánunkat, és a tereinket az eddig csak nyáron üzemelő klímáinkkal fogjuk fűteni. Ez a döntés alól egyedül a színházterem képezett kivételt, ahol külsős rendezvények esetén fűtöttünk, amennyiben ennek többletköltségét a bérlő kifizette. A korábbi években nem volt példa a rezszi ilyen módon történő áterhelésére, most azonban ezt rendszeresítettük.

Szerencsések voltunk, hogy valamennyi olvasói térben volt már beszerelve klímaberendezésünk, de az irodák közül mindössze kettőben tudtunk ilyen módon meleget biztosítani, a többit, vagyis összesen a könyvtár épületének kétharmad részét fűtetlenül hagytuk. Munkaszobává alakítottuk át a klimatizált számítógépes termünket, aminek a kihasználtsága egyébként is folyamatosan csökkent, és az olvasói gépeket átköltöztettük az olvasóterembe, ahol a használóink változatlan feltételek mellett vehetik őket igénybe. Így

három klímával rendelkező helyiségben, valamint a home office lehetőség növelésével, változatlan minőségben tudtuk ellátni a feladatainkat. A gyermekkönyvtárban 22 fokot tartottunk, a ház minden egyéb helyiségét maximum 18 fokra fűtöttük fel.

Nagy áldozat volt ez a kollektíva részéről, akik a hideg ellenére kitartottak, az olvasóink pedig különösen hálásak voltak amiatt, hogy nyitva tartottunk, a forgalmunk folyamatosan növekedett az év végi hideg hónapok alatt.

Szentendre, 2023. február 23.

Dr. Tóth Máté
könyvtárigazgató

